

Март - язнын беренче ае. Яз белән озакка талган йокысыннан күкәрәк тутырып сулыш алып күзен ача табигать. Язгы табигать әйтерсен яна туган сабый! Кар астыннан жир күренер-күренмәс борын торткән яна үлән, яна чәчәк, яна ужым, яна боре... Язнын кояш нурларыннан, табигать тагын да балкый, нәфисләнә, уяна.

Кышнын салкыннарыннан сон һәрбер кеше язны сагынып котеп ала. Яз - ул табигатьнен кышкы йокыдан уяну вакыты. Зәңгәр күктә язгы кояш елмая. Ой кыекларыннан тамчылар тама. Язгы жылыдан кар эреп, горләвекләр ага. Жылы яклардан туган якларына кошлар кайта. Мордовия авылларында элек-электән кошларга оя ясап кую гадәте яши.

Бигърәк сыерчык оялары. Мәктәп укучылары, хәтта укучы булмасалар да сыерчыклар килер алдыннан әзерләп куйган ояларны агачларга эләр. Республикабыз буенча ел саен кош оялары ясап кую акциясе уза. Табигатьне саклауга юнәлдерелгән әлеге акциянен үзәк вакыйгасы – балалар арасында кошлар очен жимлекләр һәм сыерчык оялары ясау. Быел да бара ул. Экология елы игълан ителгәч, кошларга оялар кую гына түгел, бу теманы ачыклаган торле конкурслар да игълан ителде.

Сагындырып, ялындырып, табигатькә яз килә. Язгы жылы жил агачтагы яшь бореләрне уята. Тиздән алар шаулап я

фрак ярырлар. Без куйган ояда кошларнын чебиләре черкелдәшә башлар. Кешеләр язгы эшләргә керешерләр. Кырларда язгы кыр эшләре башланыр. Кырларга ашлама кертү очен торле ашлама белән тутырылган йок машиналары шәһәрдән авылларга таба юнәлгәннәренә тап буласын. Урамда балаларнын шат тавышлары ишетелә, чонки тиздән, 27нче мартта язгы каникуллар башланачак.

Туган жиребезгә яз килә. Яз житкәч, күчмә кошлар үзләренән туган якларына кайталар, дидек. Беренче булып кара каргалар очып килә, алардан сон сыерчыклар күренә башлый. Сонрак тургайлар, күкеләр, сандугачлар, карлыгачлар очып кайталар. Кошлар килгәч, табигать тагын да матурлана. Сыерчыклар килергә вакыт якынлашкәч, килмәделәрме диеп күзләп йори идек, бигърәк балачакта. Бездә шундый сынамыш та бар иде: кайткан сыерчыкнын беренче буларак берничәсен күрсән – ялгыз булмыйсын, дип әйтә иделәр. Гаиләлеләр - гаиләсе ишәюгә, яшүсмерләр - берәр дус артырмы, юкмы икәнә юрый идек. Бүген шул гадәтләр яшиме икән, анысы кызыклы.

- Ин матур сыерчык оясы дигән конкурслары мәктәпләрдә үткәрелә торган Кошлар коненә багышлап Дубенка районы Ломат, аннары Кочкурово мәктәбендә биология укытучысы белән бергәләп үткәрә идек, - дип сойләде Альфия Кетдюз кызы Узбякова. Быел да укучылар белән бергә үткәрергә жыенабыз. Сыерчык оялары да авылыбызда күп урнаштырылган, искеләрен яналарына да алмаштырып элеләр. Минем армиядә хезмәт итүче улым Азат та үткән елны сыерчык оясы ясап элдә. Сыерчыгыбыз быел да оябызны үз итәр дип уйлыйм.

Укучыларга кошлар коненә үзләренән гәүдәләре кадәр авырлыкта божәкләрне ашап юк итүләре, всемлекләрне торле божәкләрдән саклап калулары, табигатькә бик күп файда китерүләре турында күп сойлибез. Нәм без кошларны сакларга нәм аларга ярдәм итәргә тиешлегебезне дә оныттырмыйбыз, ояларны да вакытында ясап куябыз. Алар безнен дусларыбыз булып яшәсеннәр, - ди Альфия Кетдюзовна.

Наилә Насырова